

IZAZOVI I PERSPEKTIVE PRIDRUŽIVANJA ZEMALJA ZAPADNOG BALKANA EVROPSKOJ UNIJI

Međunarodna naučna konferencija „Izazovi i perspektive pridruživanja zemalja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji“ održana je 20. i 21. juna 2013. godine u Institutu za međunarodnu politiku i privredu (IMPP). Bila je to još jedna u nizu konferencija koje IMPP tradicionalno organizuje u saradnji sa nemačkom Fondacijom „Hans Zajdel“ (*Hanns Seidel*).

Konferenciju je otvorio direktor Instituta za međunarodnu politiku i privredu dr Duško Dimitrijević, i pri tom istakao značaj ove teme i važnost pridruživanja zemalja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji. Nakon obraćanja dr Duška Dimitrijevića, učesnike je pozdravio mr Vladimir Božović u ime Ministarstva unutrašnjih poslova RS, koji se osvrnuo na naša dosadašnja iskustva vezana za pridruživanje EU. Uspešan rad učesnicima su poželeti i pomoćnica ministra spoljnih poslova dr Ljubica Vasić, zamenik direktora u Kancelariji za evropske integracije mr Srđan Majstorović i Luc Kober (*Lutz Kober*), rukovodilac projekta Fondacije „Hans Zajdel“ za Srbiju i Crnu Goru.

Realizacija teme izvršena je u četiri tematske sesije u okviru kojih je više od 50 autora predstavilo svoje radove.

Prva radna sesija nosila je naziv „Obeležja trenutne situacije u pogledu proširenja EU na Zapadni Balkan“. Moderator je bio dr Dobrica Vesić iz Instituta za međunarodnu politiku i privredu. U okviru ove sesije posebno su razmatrani bezbednosni aspekti i regionalna saradnja kao veoma važni aspekti pridruživanja zemalja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji. Regionalna saradnja i dobrosusedski odnosi predstavljaju najvažnije elemente Procesu stabilizacije i pridruživanja, i kao takvi prate se od strane Evropske komisije u svim fazama procesa pridruživanja. Naglašeno je da je uspeh u ovoj oblasti jedan od pokazatelja društvene i kulturne zrelosti naroda i država, i zato od nemerljivog značaja za našu budućnost u EU. Analizirano je veoma zanimljivo pitanje ulaska Hrvatske u EU i pozitivni i negativni efekti koji će zadesiti zemlje članice CEFTE tim ulaskom. Ukazano je i na krizu sa kojom se Evropska unija suočava, kao i inovacijama koje su neophodne i koje mogu ubrzati proces pridruživanja država Zapadnog Balkana.

Druga radna sesija bila je posvećena „Odnosu Evropske unije prema Zapadnom Balkanu“. Moderator je bio dr Dragan Đukanović iz Instituta za međunarodnu politiku i privredu. Ukazano je na odnos EU prema Zapadnom Balkanu i genezi ispunjavanja uslova za članstvo zemalja

regiona. Nerešena među-državna i među-etnička pitanja, svetska ekonomska kriza i promena međunarodnih okolnosti, potencijalne su opasnosti pridruživanju EU. Gosti iz Makedonije su na svom primeru pokazali složenost ovog procesa. Na putu ka članstvu u EU zemlje Zapadnog Balkana moraju ispuniti i uslov vezan za ljudska prava koja predstavljaju važan preduslov za mir, stabilnost i sveopšti razvoj. Zemlje Zapadnog Balkana imaju dobru osnovu za efikasnu primenu ljudskih prava, ali u praksi postoje prepreke za njihovu primenu, pa je neophodno ojačati institucije za promociju i zaštitu ljudskih prava, kao i ohrabriti aktivnije učešće organizacija civilnog društva.

Treća radna sesija nosila je naziv „Odnos država Zapadnog Balkana prema integraciji u Evropsku uniju“. Moderator je bila dr Mina Zirojević iz IMPP. Ova sesija razmatrala je pitanje da li su zemlje Zapadnog Balkana ispunile uslove neophodne za pridruživanje Evropskoj uniji. Na primerima Srbije, BiH, Makedonije i Albanije pokazano je da su dugoročne kamatne stope i visoka stopa inflacije stalno prisutni problemi koji zahtevaju efikasno rešenje. Istaknut je i veliki značaj procesa lobiranja i načini na koje ga zemlje Zapadnog Balkana mogu najbolje iskoristiti. Policijska saradnja razmatrana je kao važan aspekt saradnje sa državama Unije, kao i potencijalno učešće zemalja Zapadnog Balkana u civilnim i vojnim misijama Evropske unije.

„Uticaj otvorenih regionalnih pitanja na proširenje Evropske unije na Zapadni Balkan“ bila je završna radna sesija. Moderator je bio dr Aleksandar Jazić iz IMPP. Države Zapadnog Balkana moraju ispuniti različite ekonomske, pravne i političke uslove za članstvo u EU. Otvorena regionalna pitanja uvek imaju veliki i negativan uticaj na proces evrointegracija. Učesnici ove sesije predstavili su brojna pitanja koja mogu bitno uticati i otežati proces pridruživanja EU. Tu se prvenstveno ističe pitanje Kosova, etnonacionalizam, nerešena granična pitanja, organizovani kriminal, korupcija. U poređnom analizom stanja država regiona autori su iznosili moguća rešenja regionalnih pitanja.

Zemlje Zapadnog Balkane žele članstvo u Evropskoj uniji. Ali, na tom putu nalaze se pred različitim izazovima. Neophodno je ispuniti političke i ekonomske uslove, uskladiti zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU, smanjiti stepen korupcije, rešiti granična pitanja. Ovi problemi su u većoj ili manjoj meri prisutni u svim zemljama regiona. Zaključak konferencije je da samo razvojem demokratizacije, dobrosusedskih odnosa i međusobne saradnje države Zapadnog Balkana mogu ubrzati proces pridruživanja Uniji. Taj proces će biti dugotrajan i nimalo lak, ali se, zbog brojnih prednosti koje proizilaze iz članstva u EU – mora ostvariti.

Jelica GORDANIĆ